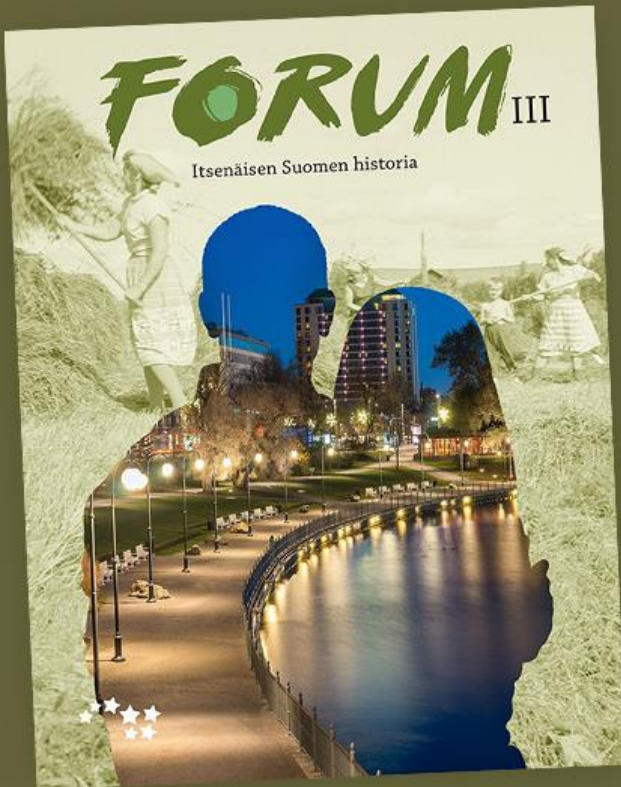

Koe

- **23A to 30.1.2025 klo 9-12 (303)**
- **Oppikirja s. 7-163 kappaleet 1-18**
- **Abittikoe!!!**
- **Sanat/käsitteet**
- **Monivalinta-tehtävä**
- **Aineiston tulkintatehtävä** (kuva, tilasto yms.)
- **Essee: 2-3 vaihtoehtoa**

Luku 17

Kekkosen valtakunta

<https://www.youtube.com/watch?v=3hRtxGBgsMw>
<https://www.youtube.com/watch?v=RGZIMRJZHao>

Oppikirjan sivut 141-151

URHO KEKKONEN

LXXX

1,10 SUOMI-FINLAND

1980

Kotitehtävät:

- **LUE kpl 17 "Kekkosen valtakunta" s. 142-153**
 - Tehtäviin 1.-3. liittyvä taulukko
 - Tehtävä 5a)-c) pedanettiin.
 - Lisätehtäviä pedanetissä (Kekkosvideot)

Kekkosen valtakunta

"VALTIO
OLEN
MINÄ!"

NORMAALIT
VALITSIJAMIES-
VAALIT

Suomi oli Kekkonen valtakunta?

- **Pitkä presidenttikausi - 25 vuotta!**
- **Hyvät suhteet NL:oon tekivät Kekkosesta lähes korvaamattoman; esim. poikkeuslaki 1973–74.**
- **Oli aktiivinen hallitsija ja puuttui henkilökohtaisesti maan asioihin.**
- **Näkyvä rooli ulkopolitiikan johtajana.**
- **Monet keskeiset virkamiehet olivat Kekkonen luottomiehiä.**

Suomi oli Kekkonen valtakunta?

- **Toisaalta Kekkonen asema ei ollut lähelläkään diktatuuria.**
- **Oppositio oli koko ajan olemassa ja lehdistöllä oli sananvapaus, vaikka sitä yritettiin ohjaila.**
(vrt. nyk. Unkari ja Puola)

1950-luvun alun "suojasää" loppuu

Stalin kuolee 1953

→ Saksan kysymys

Naton ja Varsovan liiton perustaminen

KOMEDIA NAUHIKSTUTTAVASTA VALLANJANOSTA
THE DEATH OF STALIN

ELOKUVATEATTEREISSA 4. TOUKOKUUTA

	Yöpakkaset 1958–59	Noottikriisi 1961
kansainvälinen tausta	NL huolestui Länsi-Saksan sotilaallisesta vahvistumisesta. Suomen YYA-sopimuksessa oli maininta Saksan uhasta.	
sisäpoliittinen tausta	V. 1958 vaaleissa suurimmaksi puolueeksi noussut SKDL jätettiin syrjään enemmistöhallituksesta.	
Neuvostoliiton reaktio	NL ei luota Suomen ulkopoliittiseen linjaan. Katkaisi kauppasuhteet Suomeen ja veti suurlähettiläänsä Helsingistä.	
kriisin ratkaisu	Suomessa hallituksen ero ja uuden hallituksen nimittäminen.	
seuraukset	NL sai otteen Suomen sisäpolitiikasta ja osoitti Suomelle, mikä sen paikka on kylmän sodan maailmassa.	

KEKKONEN JATKAA (1956-82)

➤ Kv. suhteiden kiristyminen v. 1955 jälkeen

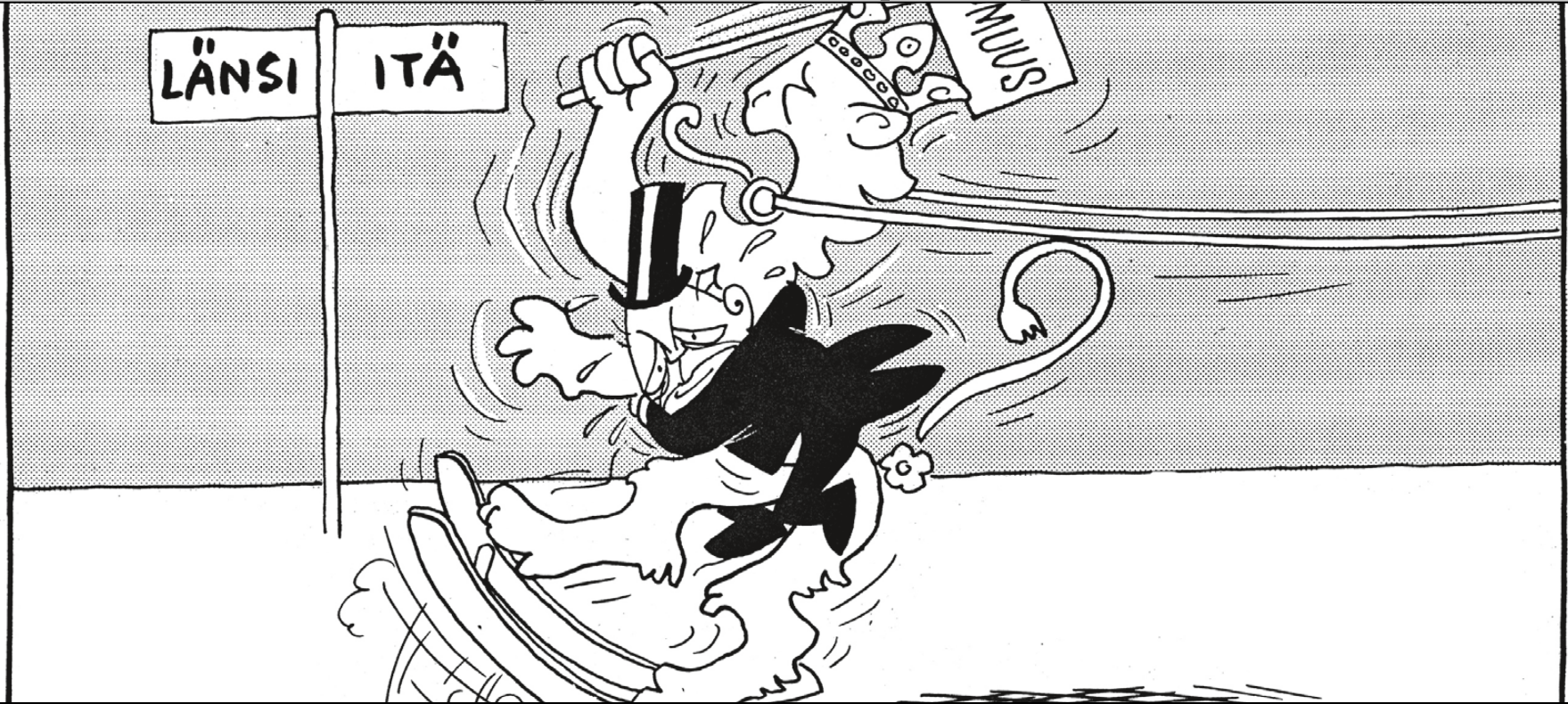
- Unkari, Suez, Länsi-Saksa NATO:on...

➤ Yöpakkaset 1958

- Vaaleissa SKDL:stä suurin puolue [Eduskuntavaalit 1958](#)
- SDP:n (Fagerholm) hallitus 1958 → kommunistit vastustivat, joutuivat syrjään hallituksesta
- NL:n arvostelu → tal. ja pol. suhteet poikki
- Suomeen uusi maalaisliittolainen hallitus
- Kekkonen Leningradiin → henk.koht. suhteet NL:oon
 - Suhteet ennalleen
 - Maalaisliiton ja Kekkonen asema vahvistui
 - NL:n arvostelu kiellettyä, Kekkosesta Suomen ”kuningas”

➔ NL vaikutti Suomen hallitusten koostumukseen!

Pilakuva on julkaistu vuonna 1959, joten se on kannanotto yöpakkaskriisiin. Neuvostoliitto pelkäsi, että hallitus vie Suomen lähemmäksi länttä. Hallitus jätti eroanomuksen, koska sen kokoonpano ei miellyttänyt Neuvostoliittoa.

Leijona on kuvattu keinuhevoseksi, ja sen tassussa on miekan sijaan kyltti "puolueettomuus". Selässä K.A. Fagerholm

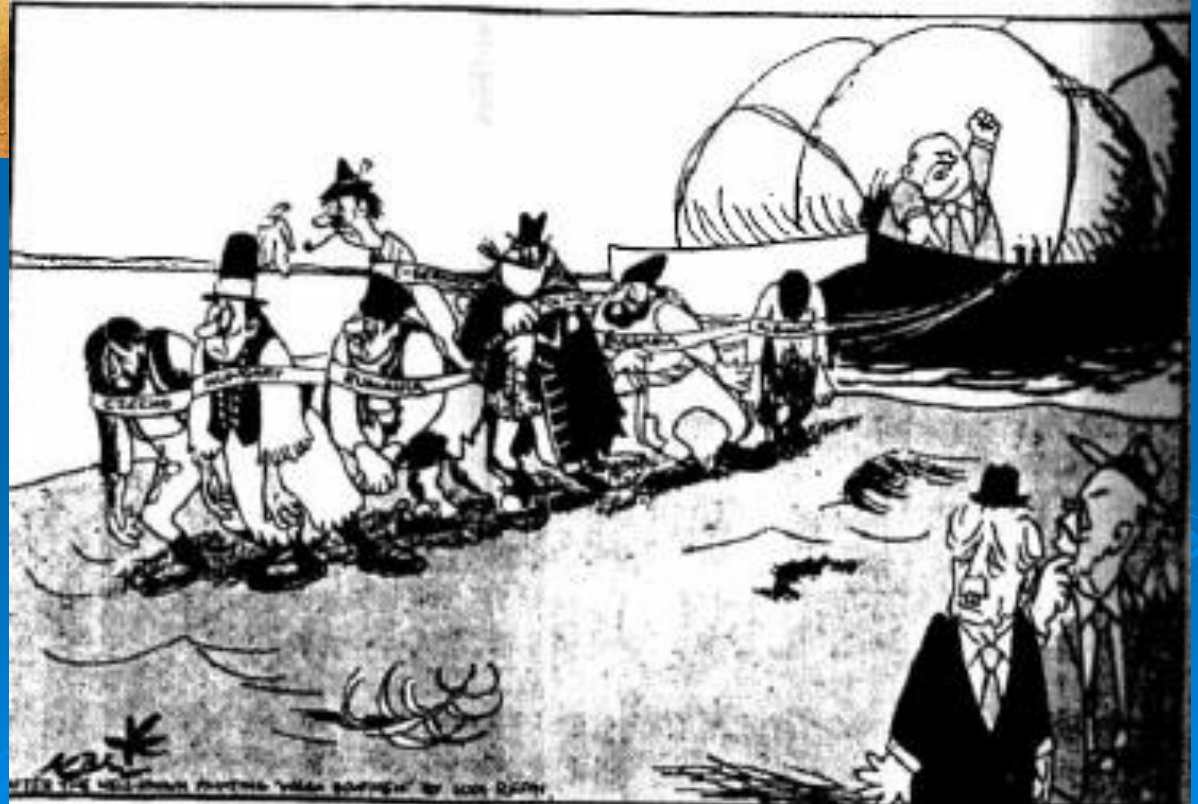
Volgan lautturit

Nimen kriisille antoi Nikita Hruštšov, joka julisti Suomen ja Neuvostoliiton suhteiden ajautuneen "yöpakkasiin".

"Tämä oli huonoin puhe, minkä olen koskaan pitänyt, mutta eipä ollut itse kirjoittamani." Kekkonen

Ilya Repin

Kari Suomalainen

	Yöpakkaset 1958–59	Noottikriisi 1961
kansainvälinen tausta	NL huolestui Länsi-Saksan sotilaallisesta vahvistumisesta. Suomen YYA-sopimuksessa oli maininta Saksan uhasta.	Itä-Saksa rakensi Berliinin muurin, ja kiristynyt tilanne ajoi suurvallat sodan partaalle.
sisäpoliittinen tausta	V, 1958 vaaleissa suurimmaksi puolueeksi noussut SKDL jätettiin syrjään enemmistöhallituksesta.	Suomessa oli tulossa presidentinvaalit, joissa Kekkonen vastainen liittouma (ns. Honka-liitto) näytti vahvalta. Kekkonen USA:ssa.
Neuvostoliiton reaktio	NL ei luota Suomen ulkopoliittiseen linjaan. Katkaisi kauppasuhteet Suomeen ja veti suurlähettiläänsä Helsingistä.	NL lähetti Suomelle nootin: vaadittiin YYA-sopimuksen mukaisia neuvotteluja yhteisestä puolustuksesta.
kriisin ratkaisu	Suomessa hallituksen ero ja uuden hallituksen nimittäminen.	Kekkonen matkusti neuvotteluihin Novosibirskiin ja onnistui välttämään konsultaatiot.
seuraukset	NL sai otteen Suomen sisäpolitiikasta ja osoitti Suomelle, mikä sen paikka on kylmän sodan maailmassa.	Kekkonen voitto vaaleissa varmistui ja hänestä tuli ulkopoliitiikan takuumies. Tuliko Suomesta Kremlin vahtikoira?

KEKKONEN JATKAA (1956-82)

- **Noottikriisi 1961** — Berliinin muuri, NATO:n laajeneminen, lännen vahvistuminen...
- **Suomen presidentin vaalit tulossa**
- **vastakkain Maalaisliiton Kekkonen ja sos.dem. + oikeiston Olavi Honka**
→ **Honka-liitto**
- **NL:n nootti**
 - eduskunnan hajotus
 - **Kekkonen Novosibirskiin**
 - **Honka luopuu**
 - **Maalaisliiton hallitus**

➔ **Kekkosen valinta pres. uudelleen varmistuu!**

➔ **NL:n vaikutus!**

<https://areena.yle.fi/1-50094526>

KEKKONEN JATKAA (1956-82)

➤ Miksi nootti?

1. Hrustsevin motiivit

- Kekkonen NL:lle paras ehdokas
- turvasi NL:n edut Berliinin kriisissä
- tuki hänen omaa asemaansa NL:ssa

2. Yritykset syrjäyttää Kekkonen

- tilasiko Kekkonen nootin?

3. Varoitus Ruotsille, Tanskalle ja Norjalle

4. Muistutus USA:lle Suomen asemasta

➤ Kekkonen asema vahvistuu, kommunistit ei enää niin tärkeitä NL:lle

Suomettuminen = NL:n etujen huomioiminen

- Suomessa huomioitiin NL:n mielipiteet sisäpolitiikassa, esim.:
 - Kokoomuksen oppositiokausi v. 1987 asti
 - ”Moskovan kortin” käyttäminen
 - ”kotiryssä -järjestelmä”
 - Sensuuri ja itsesensuuri
 - NL:a ihannoivia lehtiä sekä radio- ja tv-ohjelmia (YLE)
 - Ulkopolitiikassa Suomi myötäili NL:n kantoja
 - Historiantutkimus vältteli Neuvostoliiton kannalta hankalia aiheita esim. IIMS:n liittyen.

→ ”Finlandisierung” = suomettuminen

Tehtävä 4: Puolusta ja kritisoi väitettä: Suomi OLI itsenäinen maa vuosina 1945–91.

Puolesta:

- **Suomea ei miehitetty sodan seurauksena, ja sillä oli edelleen kaikki itsenäisen maan tunnusmerkit.**
- **Suomi päätti omista asioistaan itse ja esiintyi riippumattomana valtiona useilla kansainvälisillä foorumeilla (esim. YK).**

Tehtävä 4: Puolusta ja kritisoi väitettä: Suomi oli itsenäinen maa vuosina 1945–91.

Vastaan:

1. Pariisin rauhaan asti (1947) Suomessa ollut valvontakomissio vähensi Suomen itsenäisyyttä.

– Olihan maassa ulkomainen elin, jolla oli suuret toimivaltuudet ("valtio valtiossa").

2. NL:n vaikutusvalta Suomessa nakersi Suomen riippumatonta asemaa.

→ **Suomi joutui ottamaan niin sisä- kuin ulkopolitiikassaankin NL:n näkökulman huomioon tavalla, jonka voidaan ajatella vähentäneen Suomen valtaa tehdä itsenäisiä päätöksiä.**